№ 105. 1844.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

DONDERDAG 5 SEPTEMBER.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER STAD *BREDA*, brengen bij deze ter kennisse der Ingezetenen, dat in den loop dezer maand, door de Heeren Opper-Brandmeesters, vergezeld door den Kommissaris van Policie en den Stads-Architect, zal worden gedaan eene generale Brandschouwing, waarbij naauwkeurig zal worden geteld, of de Stookplaatsen zijn gezuiverd en of alle brand en ligt vuur vattende Stoffen, op eenen genoegzamen afstand van de Schoorsteenen en Stookplaatsen zijn verwijderd en geborgen; met uitnodiging om de gemelde Opper-Brandmeesters in hunne te doene inspectie geenszins te belemmeren en met waarschuwing voorts, dat allen en een iegelijk, zonder onderscheid, die zullen worden bevonden te zijn in contraventie van het reglement op het weren van brand, zullen worden beboet en gestraft overeenkomstig de bepalingen tegen de overtreders gestatueerd.

Breda, den 2 September 1844.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad,
H. W. SCHAUKES.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 2den September.

Sommige dagbladen verzekeren, dat de *Moniteur* dezer dagen de inzigten van het bewind nopens de zaken van Otaheite zal mededeelen, alsmede, op welke voorwaarden het gepeigd is, het gedrag van den heer *d'Aubigny* af te keuren.

— Nadere officiele berigten bij van den Prins *van Joinville* of van den maarschalk *Bugeaud* zijn niet bekend gemaakt geworden en waarschijnlijk ook niet ontvangen.

Eergisteren zijn de adjudanten van den Prins *van Joinville* en van den maarschalk *Bugeaud*, die de Marocaansche vaandels, te Mogadore en aan de Isly veroverd, hebben overgebragt, te Parijs aangekomen. Die zegeteekenen zijn op het kasteel van Neuilly den Koning aangeboden.

Ofschoon nog niets zekers van het bestaan eener meer vredelievende stemming bij den Keizer van Marocco bekend is, schijnt de regering zich toch te vleijen, dat hij onderhandelingen zal willen aanknoopen. De heer *de Glucksberg*, die met het voeren dier onderhandelingen van Frankrijks zijde belast is, is den 19den Augustus te Cadix aangekomen. Men meende, dat de stad Tanger voor het voeren der onderhandelingen zou worden uitgekozen. De zending van den heer *de Glucksberg* dagteekent iptusschen reeds van voor de laatste gewigtige wapenfeiten.

Volgens een berigt uit Cadix werd het smaldeel van den Prins *van Joinville*, of liever het grootste gedeelte daarvan, daar altijd eenige Fransche zee- of landmagt voor Mogadore zal achterblijven, tegen den 23sten Augustus te Cadix verwacht.

Naar men wil heeft de Britsche regering, op aandrang der Fransche, bevel gegeven, om de oorlogsschepen *Warspite* en *Vindictive*, die de verrigtingen der Franschen op de kust van Marocco hebben gadegeslagen, door twee andere schepen te doen aflossen. De aanleiding daartoe is gelegen in de vrees, dat het tusschen de Fransche zee-officieren en die der gemoemde schepen tot eene botsing zou kunnen komen. Het zijn toch Engelsche officieren van de *Warspite* geweest, die de beruchte brieven aan de *Times* hebben geschreven, waarbij de Prins *van Joinville* en zijne officieren van lafhartigheid en onbekwaamheid bij het bombardement van Tanger werden beschuldigd.

— Men spreekt er van, om onze infanterie-officieren in Algiers van pistolen te voorzien, om zich, wanneer zij van hunne detachementen afgescheiden mogten raken, tegen de Arabieren, die steeds op een' afstand blijven en het gevecht met het blanke wapen vermijden, te kunnen verdedigen.

— De stoomboot *Phare*, welke den 29sten te Marseille aangekomen is, heeft omtrent de inneming van Mogador nog de volgende naauwkeurige bijzonderheden medegebragt:

"Den 15den des namiddags ten half drie ure, toen de schepen *Suffren*, *Jemmappes* en *Trion* van legplaats veranderden om eene aanvallende positie te nemen, openden de forten het eerst hun vuur, hetwelk van de zijde der schepen ten drie ure beantwoord werd; dit vuur duurde tot zes uren des avonds allerhevigst voort. De *Suffren* lag op omtrent 300 ellen van de batterijen der stad en het voorgelegen eilandje; het schip waarop de Prins *van Joinville* zich bevond was alzoo tusschen twee vuren; het vuur van de batterijen der stad werd omstreeks ten vijf ure gedoofd; meer dan 100 stukken, die goed bediend werden verdedigden haar. Ten vier ure nam ook de *Belle Poule* deel aan het gevecht tegen de stad, terwijl de brikken en stoomboten het eiland aanvielen. Ten half zes ure verflaauwde het vuur van het eiland aanmerkelijk. Alstoen werden de onderscheiden troepen onder een levendig geweervuur op het eilandje ontscheept en maakte men zich achtervolgelijk meester van de batterijen aldaar, waar eene bezetting van 350 man lag. Het eiland is daarop bezet geworden en den volgenden dag werden er meer dan 200 lijken en ook 40tal zwaar gekwetsten gevonden; 130 gevangenen zijn door de *Phare* naar Oran overgebragt.

"Den geheelen nacht van den 15 op den 16 hebben de *Belle Poule* en de *Cassard* de stad beschoten, de linieschepen hadden meer zeewaarts afgehouden. Den volgenden morgen is de kanonnade voortgezet; en ten twee ure des namiddags zijn onze dappere zeelieden geland, en in de stad gekomen, die geheel verlaten was. Men heeft de stukken vernageld en bijna allen in zee geworpen, uitgezonderd twee fraaije kanons en eenige mortieren, die als zegen aan den heer *Bugeaud* zijn overgebragt. Ten vijf ure hebben onze troepen zich weder ingescheept; de vijand had zich niet vertoond.

"Het bovengedeelte der stad is door de Kabylen geplunderd geworden, zoodra de inwoners hetzelve in den nacht van den 15 op den 16 verlaten hadden. Men betreurt zulks te minder, omdat het drie vierde gedeelte der stad de bijzondere eigendom van den keizer *Abd-el-Rhaman* is.

"De Prins *van Joinville* heeft wonderen van beleid en dapperheid verrigt. Met groote stoutheid en juistheid, die aller bewondering verwekte, heeft hij zijne ankerplaats gekozen; ieder kent hem den behaalden roem toe. Op het eiland, waar hij tijdens de ontscheping steeds verschijnen, was het treffend, den ijver der matrozen te zien, om met hunne lichamen den jongdigen en dapperen admiraal te beschermen, dien zij aldus het gevaar zagen trotseren.

"'s Prinsen voornemen was om het eiland te ontruimen, na de fortificatiën vooraf vernield te hebben, maar op het oogenblik dat het bevel daartoe gegeven werd, heeft de korvetkapitein *Bouet*, de peches van het gouvernement, overgebragt, waarin bevolen werd het eiland bezet te houden. Daartoe zijn terstond maatregelen genomen geworden. Het garnizoen zal bestaan uit een kompagnie genietroepen, eene kompagnie artillerie en twee kompagnieën infanterie. De stoomboot *Gassendi* van 200 paardenkrachten blijft voor het eiland gestationneerd, en drie kanonneerboten, laatstelijk van Brest vertrokken, zullen zich bij dien bodem voegen.

"Het eskader zal denkelijk den 19den naar Cadix terugkeeren. Het geleden verlies bedraagt 78 gesneuvelden of gekwetsten, waaronder 7 officieren."

— Een dagblad deelt een' brief mede van de boorden van Lily, welke den 18den Augustus, dat is vier dagen na de [illegible] heer *Blangui* lid van het Institut, is geschreven, [illegible] wordt onder anderen gezegd, dat men in de [illegible] zoon, ook diens geheele correspondentie gevonden heeft. Eenige officieren waren met het onderzoek daarvan belast geworden, en spoedig hadden zij den maarschalk een brief van den Keizer aan zijn zoon gebragt, waarin hij hem bevel geeft van de zending des britschen

consuls-generaal *Hay*, den raad dien deze hem gegeven had en de voorwaarden door den consul gesteld; een en ander stemde volmaakt overeen met 't geen het fransch gouvernement verlangde, zoodat zelfs de franssche consul geen vasteren en voegzamer taal zou hebben kunnen voeren. De briefschrijver trekt daaruit het gevolg, dat Engeland, door alles te handelen, zijne goede trouw ten volle doet blijken. Verder zou deze correspondentie de blijken dragen van des Keizers ongerustheid en vrees, die de gepastheid bewezen van de aanbeveling van den generaal *Bugeaud* aan den Prins *van Joinville*, om met kracht te handelen.

— De particuliere correspondentie dezer hoofdstad verzekert heden dat 's Konings reize naar Engeland, in de vorige week, toen de verbittering tusschen de beide natiën al meer en meer scheen te vergrooten, geheel opgegeven was, maar dat het nitzigt op minnelijke schikking der beide questiën sedert verbeterd zijnde, men ook weder aan de reis was gaan denken, zoodat nog gisteren eene der fabrijken of manufactuurmagazijnen bevel bekomen had de levering van het bestelde te bespoedigen.

— Eergisteren zijn de hier aangekomen Egyptische Prinsen op Neuilly aan de koninklijke familie voorgesteld. De jonge lieden zullen, zegt men, gedurende vijf jaren in Frankrijk verblijven.

— Het dagblad *la Presse* vermeldt, dat de spaansche gezant alhier, de heer *Martinez de la Rosa* een dringenden brief van de koningin ontvangen heeft om naar Spanje terug te keeren, ten einde er de portefeuille van de buitenlandsche zaken te aanvaarden. Gezegde gezant zou dien ten gevolge eerstdaags vertrekken, en de eerste gezantschaps-Secretaris voorloopig de zaken waarnemen.

— Te Madrid was den 27sten ll. weinig nieuws. De minister van finantien *Mon* had de houders van de bons der vlottende schuld bijeengeroepen, om hen te doen bewilligen in de gestelde voorwaarden om hunne schuldbewijzen in 3 pCt. schuldbrieven te converteren. De uitslag dier conferentie was nog niet bekend.

— Ter beurze van heden (2 *September*) waren genoteerd: 5 pCt. 120,65; 3 pCt. 80,85; Nap. r. 98; Spanje 30; Rom. L. 104 ¼.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 1sten September.

Uit Berlijn schrijft men van het laatst der vorige maand:

» Z. M. de Koning is, na de troepen in oogenschouw genomen en eenige merkwaardigheden bezigtigd te hebben, den 27 uit Dantzig naar Koningsbergen vertrokken. Op zijne reis derwaarts zou Z. M. de tusschen die beide steden liggende overstroomde landen gaan bezoeken.

» Onze stedelijke autoriteiten hebben het besluit genomen, om den Koning bij Hoogstdeszelfs terugkomst zonder plegtigheden aan het [illegible] en de kosten voor het oprigten van eerepoorten, enz. liever ten beste der armen aan te wenden; alleen zal de stad des avonds verlicht worden. Men gelooft niet, dat de Koninklijke familie zich naar den Rijn zal begeven.

— Tot den 27 des middags waren bij de politie te Trier, sedert den 19, 112,259 vreemdelingen ingeschreven. Vermits degenen, die niet in de stad overnachten, niet ingeschreven worden, berekent men het aantal der vreemde bedevaartgangers, die in 8 dagen de stad bezocht hebben, op ten minste 150,000.

Uit Jassy (Moldavie) wordt van den 12den Augustus gemeld:

» Den 9den dezer zag men hier, des namiddags, in den omtrek van den [illegible] een dikken rook opgaan. De brand, die in een [illegible] uitbrak, vermeerderde zich met zulk eene snelheid over de hoogere gedeelten der stad, dat er binnen weinige uren omstreeks 400 huizen, en daaronder vele van de aanzienlijkste, geheel verwoest lagen. De verslagenheid was ten top, en de reeds sterke wind tegen den avond tot eenen vliegenden storm overslaande, joeg de vlammen telkens op nieuw naar het binnenste der stad terug. Gelukkig begon het tegen acht uren een plasregen te vallen, en deze deed dat gene, waartoe andere bluschmiddelen onvermogend waren geweest: hij maakte een einde aan het woeden van den brand. De nacht ging alzoo zonder verder gevaar voorbij, maar den volgenden morgen zag men de vlammen zich op nieuw hier en daar onder het puin verheffen. Door den ijver, zoo der ingezetenen als van het garnisoen, mogt men er eindelijk in slagen, deze nieuwe uitbarsting te overwinnen. Eenige brandstichters, en onder deze sommige, tot de hiertoe opgerigte compagnie spuitgasten behoorende, zijn bij deze gelegenheid op heeterdaad betrapt en gegrepen. «

— Een [illegible] geval heeft te Konstantz plaats gehad. Vóór [illegible] jaren werd een, in het klooster Petershausen wonende geestelijke des nachts door drie mannen, die hun gezigt zwart gemaakt hadden, in zijne kamer overvallen, zijn voorhanden gereed geld, ten bedrage van 1800 florijnen, hem ontroofd, en hij voorts dermate mishandeld, dat hij vier weken daarna overleed. Een stadsdagloonder verklaarde dezer dagen, uit eigen vrije beweging, dat hij het niet langer verzwijgen kon, maar zich gedrongen gevoelde te bekennen, dat hij een dergenen was, die, voor 18 jaren, den moord in Petershausen hadden bedreven. Tevens noemde hij als zijn medeplichtige een, als burger woonachtig kuiper, die dan ook reeds is in hechtenis genomen. De derde, een voormalige misbedienaar in het klooster Petershausen, die waarschijnlijk de gruweldaad het eerst zal ontworpen hebben, heeft reeds eenige jaren geleden, ongetwijfeld uit wroeging en gewetensangst, zich zelven door verlies van het leven beroofd.

— Uit Weenen schrijft men van den 26sten Augustus, dat HH. MM. de keizer en keizerin over den spoorweg naar Triest vertrokken zijn, waarheen vorst *Metternich* hun reeds vooruitgereisd was. Ook de hertog van Modena en eenige Aartshertogen, benevens onderscheiden gezanten en diplomaten werden er gewacht; reeds heerschte er eene buitengewone levendigheid in de stad.

Te Weenen had den 25sten een zware orkaan gewoed, met eene wolkbreuk en zware hagelbui gepaard gaande, zoo hevig als men zich niet herinneren kon aldaar gehad te hebben.

— De overste *von Birago*, de uitvinder van een nieuw bruggentoestel, heeft eene reis op den Donau naar de Zwarte Zee en Konstantinopel ondernomen. Zijne zending staat, naar men verneemt, in verband met de maatregelen door Oostenrijk genomen, of die het nog op het oog heeft, tot verbetering der scheepvaart op bovengenoemde rivier.

— De Augsburger *Allgemeine Zeitung* deelt de volgende berigten uit Tauris mede, die de dagteekening van 18 Julij dragen:

» De gewigtige gebeurtenissen in den Kaukasus en Transkaukasie baren hier veel opziens, nog meer onder de Perzianen dan onder de Europeanen. De strijd is in dit jaar reeds vroeg begonnen. De oorlogzuchtige benden van *Schamyl* verschenen reeds, om de Russische linie aan den Koisu en den Terek aan te tasten, toen het lage voorgebergte van den Kaukasus nog met sneeuw bedekt was. Chunsak en Temirchantschura, twee belangrijke Russische wapenplaatsen in den oostelijken Kaukasus, vielen in handen der Tschetschensen. De val van Chunsak moet reeds in April hebben plaats gehad. De door den vijand geblokkeerde bezetting leed gebrek aan levensmiddelen en trachtte zich die door eenen uitval te verschaffen. Door de veel sterkere magt van *Schamyl* geslagen, vlugtten de Russen naar de vesting terug, en de hen volgende Tschetschensen drongen met hen in de vesting binnen. Het grootste gedeelte der bezetting vond dapper vechtend den dood. Omtrent de inneming van Temirchantschura zijn geene bijzonderheden bekend. *Schamyl* heeft beide die plaatsen weder ontruimd, na de vestingwerken verwoest en het geschut en de oorlogsbehoeften weggevoerd te hebben. Ten gevolge van deze door hem behaalde voordeelen vatteden ook de Chasikumyken en de meeste Lesghische volksstammen tusschen het gebergte Cachetië en de Kaspische zee de wapenen op. Derbent en Tarki werden belegerd en fel bestookt, maar door de uit Tiflis en van den Kuban aanrukkende Russen ontzet. De opperbevelhebber van het Kaukasische leger, generaal *Neitzardt*, verscheen zelf op het oorlogstooneel. Maar terwijl de Russen al hunne strijdkrachten aan den Koisu vereenigden en Transkaukasie van troepen ontblootten, stonden de bergbewoners van Cachetië op, en predikten fanatieke priesters den oorlog tegen de ongeloovigen in de gewesten ten zuiden van den Kaukasus, die sedert jaren volmaakt rustig geweest waren. De door hare zijdeteelt belangrijke stad Scheki werd overrompeld, geplunderd en de kleine Russische bezetting over de kling gejaagd. De eigenlijk Circassische bevolking had, den oorlog moede, sedert lang niets ernstigs tegen de Russen ondernomen. Door de zendelingen van *Schamyl* opgewekt en door zijne overwinningen aangemoedigd, moeten zij thans hunne strooptogten aan den Kuban met meerder ijver hervat hebben. Eindelijk spreken de jongste berigten van eenen opstand der christenbevolking van Guriel aan de Zwarte zee. Al deze berigten zijn vervat in brieven van Armeniers en Mohammedanen, die te Tauris ontvangen en aan den consul eener groote Europesche mogendheid medegedeeld zijn. Waarschijnlijk is veel van het daarin vermelde onjuist of vergroot; maar dat de Russen inderdaad buitengewone verliezen geleden hebben, en dat zelfs in de hoofdstad van Georgie groote verslagenheid over de aan alle kanten uitbarstende bewegingen heerscht, blijkt uit brieven van Russische kooplieden te Tiflis aan alhier gevestigde Grieksche huizen, waarin last gegeven wordt om voor het tegenwoordige geen goederen naar Tiflis te zenden uit hoofde van de heerschende onrust en van de onveiligheid van den weg over Erivan. Sedert vele jaren is dit het eerste voorbeeld, dat de gemeenschap langs dezen druk bezochten weg belemmerd is."

ENGELAND.

LONDEN, den 31sten Augustus.

De Koningin heeft woensdag haren eersten kerkgang na de bevalling gedaan. Denkelijk zal de jonggeboren Prins den 6 september den H. Doop ontvangen, tot bijwoning waarvan vele leden der Koninklijke Familie, de hertog van *Wellington* en de overige Staatsministers uitgenoodigd zijn. Men gelooft dat de prins van Pruissen, tot na den afloop dezer plegtigheid hier te lande zal vertoeven.

Het zeetogtje van de Koningin en prins *Albert* schijnt nu op 9 of 10 September bepaald te zijn. Vergezeld van hunne drie oudste Kinderen, zullen Hoogstdezelven zich, op de kust te Hampshire, aan

boord van het koninklijk jagt naar het eiland Wight inscheepen, waar de jonge Prins en Prinsessen zullen achterblijven, terwijl hunne Vorstelijke Ouders naar Schotland voortreizen, alwaar verschillende edellieden het koninklijk bezoek verwachten. Denkelijk zal de geheele afwezigheid drie of vier weken duren; aan een bezoek in Ierland, in dezen herfst wordt geen geloof meer geslagen, te minder naardien de Koning der Franschen te Windsor verwacht wordt, zoodra het Hof aldaar teruggekeerd zal zijn.

— Een kabinetsraad is tegen den 2den September aan het huis van lord *Aberdeen* te Londen bijeengeroepen, en wel om over het antwoord, door de Fransche regering ten aanzien van het gebeurde op Taïti gegeven, te beraadslagen. Dit antwoord schijnt vooral ook de strekking te hebben, om te doen zien, dat de heer *Pritchard* zelf, door het opruijen der bevolking van het eiland tegen de Franschen, genoegzame aanleiding heeft gegeven, om hem eerst gevangen te nemen en later te verbannen. De Londensche bladen blijven evenwel volhouden, dat er eenige genoegdoening voor het gebeurde behoort te worden verleend.

Sommige dier bladen hebben in de laatste dagen meer dan eens ongunstige geruchten wegens de betrekkingen tusschen Engeland en Frankrijk in omloop gebragt. De *Morning-Post* heeft onder anderen gezegd, dat de Britsche regering op dreigenden toon de ontruiming van het eiland van Mogadora door de troepen van den Prins *van Joinville* had geëischt; doch de ministeriele bladen verklaren gemagtigd te zijn, om dit verhaal regtstreeks tegen te spreken. Naar den toon dier bladen te oordeelen, verlangt het Engelsche kabinet zelf, dat de Keizer van Marocco, door de harde les, te Mogadore en aan de Isly ontvangen, er toe gebragt moge worden, om de vredesvoorwaarden van Frankrijk aan te nemen, en vreezen zij alleen, dat de Keizer, wetende, dat zijn land door woestijnen en moeijelijk toegankelijke kusten verdedigd wordt, te lang in zijnen tegenstand zal volharden, waarvan dan nieuwe vijandelijkheden, op eene grootere schaal het gevolg zouden zijn. Men houdt het er te gelijk voor, dat die vijandelijkheden eerst in het volgend jaar zouden kunnen plaats hebben, daar voor den togt van een Fransch leger naar Fez groote toebereidselen noodig zijn. Ook de Prins *van Joinville* zal, gelijk men reeds uit zijne ambtsberigten kan opmaken, dit jaar waarschijnlijk niets meer tegen de havens van Marocco ondernemen, en naar men in Engeland meent, met het grootste deel zijner magt naar Cadix terugkeeren, eene kleine bezetting en eenige ligte oorlogsvaartuigen te Mogadore achterlatende. De blokkade dier zeehaven schijnt de Engelschen minder te deren, omdat zij toch reddeloos verwoest is.

— De Lords der Admiraliteit hebben hunnen togt tot inspectie der maritime etablissementen aangevangen. Maatregelen tot bespoedigde voltooijing en uitrusting van onderscheiden schepen zijn door hen genomen. Onder anderen moeten de *Achille* van 76, de *Asia* van 80, de *Monarch* van 84, de *London* van 92 en de *Waterloo* van 120 stukken, die allen te Sheerness liggen, eerstdaags van hunne masten voorzien worden.

— De luitenant-generaal lord *Keane*, die zich reeds vroeger in de oorlogen tegen de Franschen en in Oostindië onderscheiden had, maar vooral door het stormenderhand innemen der vesting Ghuznee, ten jare 1839, grooten roem heeft verworven, is den 26 dezer, in den ouderdom van drie en zestig jaren, aan de waterzucht overleden.

— Volgens de laatste berigten uit de Vereenigde Staten, zou de heer *Tyler* zelf langs hoe meer inzien, dat hij geringe kans heeft om tot president herkozen te worden, en zich dus niet als candidaat voor die waardigheid opgeven. In Zuid-Carolina bestaat eene partij, die openlijk verklaart zich van de Unie te willen losmaken, bijaldien Texas niet ingelijfd en het beschermend stelsel opgegeven wordt.

— Uit Malta schrijft men als volgt:

» Wij vernemen met het innigst genoegen, dat men maatregelen zal nemen, om de vestingwerken van het eiland op een goeden militairen voet te houden. Welke de lasten ook zijn mogen, die uit dezen nieuwen maatregel voor de inwoners mogten ontstaan, worden dezelve echter door de omstandigheden vereischt. Hieromtrent kan geen de minste twijfel bestaan. Indien de vijandelijkheden tusschen Engeland en Frankrijk begonnen, zal deze laatste Mogendheid eenen aanval op Malta beproeven. Het voegt ons niet, de zwakke zijden van elke haven aan te duiden, noch de middelen op te geven, om een' nachtelijken overval te verhinderen; dit gaat ons geenszins aan, en waarschijnlijk hebben zij, die zich met de veiligheid des eilands bezig houden, hieromtrent ernstige nasporingen en studiën gemaakt. »

De Zuid-Amerikaansche bladen behelzen het manifest, waarbij *Santa Anna* den President van Texas kennis geeft dat, naardien de tijd van den wapenstilstand geëindigd was, de vijandelijkheden van de Mexicaansche zijde den 11 Junij weder waren aangevangen. Later maakte een leger van vijftienduizend man zich gereed om naar Texas op te trekken, maar omtrent de wijze op welke de som van vier millioen dollars, voor deze expeditie toegestaan, geligt zou worden, was het Congres nog tot geen besluit gekomen.

— Heden stonden de 3 pCt. gec. 98¾; dito gered. 99 drie achtste; Ned. 2½ pCt. 61¼; de 5 pCt. 100 drie achtste; Spanje 33 drie achtste; Portugal 44; Mexico 35½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 3den September.

Reeds gisteren meld de *Moniteur* het officieel berigt dat er den 1sten dezer een verdrag van scheepvaart tusschen België ter eener zijde, en Pruissen met de andere staten der Tolvereeniging ter andere zijde, geteekend was.

De onderscheidene bladen deelen van dit traktaat, hetwelk binnen veertig dagen na de dagteekening moet gratificeerd worden, bijzonderheden mede; zie hier hetgeen de *Commerce Belge* van heden hoofdzakelijk daarvan zegt:

»Het tusschen België en de Tolvereeniging gesloten handelstraktaat moet als eene belangrijke daadzaak beschouwd worden. Het geeft aan Duitschland twee havens die aan zijne gemeenschap met de overzeesche landen ontbraken, te weten: Ostende en Antwerpen; het verzekert aan ons de middelen om onze overtollige metalen af te zetten. Het traktaat van 1 September plaatst België met opzigt tot zijn ijzer, jegens Duitschland in den toestand waarin wij met opzigt tot onze garens en linnen, door het traktaat van 16 Junij 1842, jegens Frankrijk verkeeren. Deze dubbel gunstige toestand, aan de eene zijde voor de Vlaamsche, aan de andere voor de Waalsche provincien, verdient de meeste aandacht, want daaruit volgt dat wij eene toenaderende strekking hebben gehad zoo wel naar Frankrijk als Duitschland. Het is de vraag of die beide strekkingen gelijktijdig kunnen bestaan, zonder dat de eene de andere vernietigt. Wij willen dit onderzoeken door een kort overzigt te geven der grondslagen van het traktaat van 1 September.

» Wij verleenen aan de Tolvereeniging voordeelen op de vaart, de noordelijke producten en op den doorvoer. De concessien die ons daarentegen door de Tolvereeniging worden gedaan, betreffen voornamelijk onze nijverheid en den doorvoer, voorts eenige voordeelen voor onze vaart, maar van ondergeschikt belang. Eene reductie van 50 pCt. wordt verleend op de regten van invoer voor de wol die wij uit Duitschland bekomen, ten behoeve onzer lakenfabrijken. De invoer op de belgische kaas in Duitschland is met 50 pCt. verminderd; de pruissische havens, uit welke onze vaartuigen sedert een twaalftal jaren buitengesloten waren, zijn voor ons wederopengesteld op eenen gelijken voet met de pruissische. De regten van doorvoer onzer uitgevoerde artikelen zullen in Pruissen voortaan bedragen van een halve silbergros tot 15 silbergr. de 50 kilogr. De belangrijkste concessie echter is, dat te rekenen van 1 September, het gegoten ijzer, van alle herkomst bij den invoer in Duitschland, betalen zal 10 silbergr. het centenaar (2 fr. 50 c. de 100 kil.); ons ijzer zal slechts betalen 5 silbergr. het centenaar (1 fr. 25 c. de 100 kil.). Het staalijzer, de rails voor de spoorwegen, het ruwe en bewerkte staal zullen betalen 1 thlr. 15 silbergr. het centenaar (11 fr. 16 c. de 100 kil.). Van belgisch product zijnde, zullen deze artikelen maar betalen 22½ silbergr., of 5 fr. 58 c. de 100 kil.

» Wij verleenen daarentegen aan Pruissen: 1°. Terugbetaling van den Scheldetol; 2°. gelijkstelling van ton-, loods-, havenregten, enz. voor de vaartuigen der Tolvereeniging; 3°. volkomen en wederkeerige gelijkstelling van vlag voor den aanvoer uit de havens tusschen de Elbe en Maas; in dit geval vervallen alle differentiele regten; 4°. vervalling van alle regten van doorvoer; 5°. handhaving der voordeelen aan het Duitsche gedeelte van Luxemburg gedaan bij de wet van 6 Junij 1839; 6°. toelating der duitsche wijnen en zijden stoffen op dezelfde voorwaarden als de fransche; 7°. voortdurende toelating van 250000 kilogr. Brunswijksch en Westphaalsch garen jaarlijks, tegen betaling alleen van een weegregt; 8°. terugbetaling van 10 pCt. op de modeartikelen; 9°. regt van 5 pCt. op de Neurenburger waren; 10°. bij verhooging van de regten op de witte katoenen of gedrukte stoffen, blijven die van Duitschland daarvan uitgesloten.

» Men zal opmerken – dus vervolgt de *Commerce* – dat het beginsel van het stelsel der differentiele regten gehandhaafd blijft. Wanneer een Pruissisch vaartuig, naar Brazilie stevende, en eene lading koffij voor ons binnenlandsch gebruik aanbragt, dan zou het, even als elk ander vreemd vaartuig, het differentieel regt van 25 fr. op de 1000 kilogr. moeten betalen; maar zoo het die lading voor het gebruik in Duitschland aanvoert is het vrij van alle regten; de haven van Antwerpen wordt in dat geval eene ware Duitsche haven. Als de vreemde producten aangevoerd worden in onze havens door het intermediair der Duitsche of Pruissische entrepots dan heeft er, daar wij meenen, eene reductie op het *quantum* van het differentieel regt plaats.

De handel in zout, de voordeelen aan de nationale vischvangst en de kustvaart verzekerd, blijven wederkeerig de vlag van iedere natie voorbehouden.

»De duur van het traktaat is op zes jaren bepaald.«

Omtrent de gevolgen van het traktaat redeneert het ingezonden blad in dezer voege voort:

»Wij moeten thans onderzoeken de gevolgen van het traktaat ten aanzien onzer betrekkingen met Frankrijk. Wij gelooven te kunnen zeggen dat zij die niet in het minst schaden; wij blij en meester

om met onze zuidelijke naburen op een' gelijken voet te handelen. Onze handel met Frankrijk geschiedt voornamelijk te land; het getal fransche schepen dat onze havens bezoekt is klein, en onze naburen gevoelen geene groote behoefte om deze soort van betrekking te vermeerderen; mogten zij het verlangen, wij hebben het regt niet uit de hand gegeven om hen op gelijken voet toe te laten.

„Er kan geen twijfel ontstaan dan met betrekking tot de concessiën aan de duitsche wijnen en zijden stoffen, de mode- en Neurenburger artikelen; want men weet in Frankrijk dat wij in Duitschland slechts eene kleine hoeveelheid wijn en zijden stoffen koopen. De heer *Cunin-Gridaine* heeft het op de tribune erkend. Ten aanzien der mode-artikelen is de mededinging met Frankrijk niet mogelijk, evenzeer kan niemand tegen Neurenburg op, ten aanzien van alles wat tot dezelfs kleine industrie behoort. Slechts uit het staatkundig oogpunt zou dus het fransche kabinet op den eersten indruk geraakt kunnen zijn, de staatkundige naijver is ligt gaande gemaakt. Frankrijk vindt een weinig te veel behagen in het *status quo*; niets niet ons doende, zou het gewild hebben dat wij ook niets met iemand anders deden. Billijkerwijs gesproken, was dit stelsel niet vol te houden; en wij zullen niet noodig hebben verder hierover uit te weiden.

„Alles kan zich hepalen tot de vraag, te dezen opzigte, of Frankrijk, in ruiling der concessiën die wij aan de Tolvereeniging doen, zoo bewilligd hebben in de voordeelen welke de Tolvereeniging ons verleent? Wij gelooven het niet. De tegenwoordige overeenkomst was zoo noodzakelijk voor onze Waalsche provincien, als de overeenkomst van 16 Julij noodzakelijk voor onze Vlaamsche provincien was. Frankrijk kan dus niet ten kwade duiden, dat wij tot de onderteekening van het eene besloten hebben, gelijk wij het andere gesloten hebben."

— In het *Journal du Commerce d'Anvers* leest men:

„Wij hebben gisteren in de werkplaats van den heer *Slingeneyer* eene zeer schoone schilderij gezien, bestemd voor den Koning der Nederlanden, die tijdens de jongste tentoonstelling te 's Gravenhage, het aan dezen kunstenaar had besteld. Het onderwerp van dit schilderstuk is uit de Hollandsche geschiedenis ontleend; het stelt den admiraal *Claessens* voor, op het oogenblik, dat hij, zijn schip op het punt ziende van in de magt der vijanden te vallen, zich met eene brandende lont naar de kruidkamer begeeft, om het vaartuig te doen in de lucht springen. Deze heldhaftige daad is, in weerwil der moeijelijkheid, om een groot aantal personen groepsgewijs in werking te brengen, door den schilder met eene treffende waarheid voorgesteld."

NEDERLANDEN.

BREDA, den 4den September.

Z. Exc. de Minister van Oorlog is gisteren in onze vesting gearriveerd, ten einde bij de hervatting der lessen aan de Koninklijke Militaire Akademie, op den 1sten dezer, een zijner zonen, die tot kadet benoemd is, herwaarts te geleiden. Z. Exc. heeft bij deze gelegenheid de Akademie en de Rijschool gezien, ook de vestingwerken dezer stad in oogenschouw genomen, en is heden morgen naar 's Hertogenbosch vertrokken.

— Uit 's Hage schrijft men, dat Z. M. de Koning heden uit Weimar in de residentie terugverwacht wordt. H. M. de Koningin zou aldaar nog eenigen tijd verblijven.

— De vier hoofd-officieren, die door den Koning zijn aangewezen om de krijgsbewegingen in het kamp van Metz bij te wonen, wier namen in ons vorig nommer zijn medegedeeld, hebben de eer gehad, laatstleden donderdag 29 Augustus, bij Z. Exc. den baron *de Bois le Comte*, Minister van Frankrijk, [illegible] te dineren. Deze officieren zijn thans naar Metz vertrokken.

— Gisteren middag is te Amsterdam de oorlogsfregat *de Lek* van 44 stukken, in bijzijn van Z. Exc. den Minister van Marine, onderscheidene autoriteiten en eene aanzienlijke menigte toeschouwers, met den besten uitslag van de landswerf te water gelaten. Daarna is de kiel gelegd van een linieschip.

— De *Haarlemsche Courant* vermeldt het volgend ongeluk:

„Gisteren avond (den 1sten dezer) is bij de draaibrug van den spoorweg over het Sparen, een wagentje waarin twee kinderen gezeten waren, in het water geraakt. De brugwachter, *Sloetz* genaamd, is terstond in het water gesprongen om den kinderen te hulp te komen, doch is onmiddellijk gezonken en daarbij om het leven geraakt. Hij laat eene weduwe en acht kinderen na. Daar het wagentje [illegible] bleef drijvende was gebleven, zijn de kinderen gered."

Een ander ongeluk, dat gisteren op den Rijnspoorweg is voorgevallen, wordt door de *Utrechtsche Courant* medegedeeld: *A. Andersen*, wegwachter bij een overgang nabij Zuilen, had vernomd bij tijds de hekken over den spoorweg voor het doorrijden van den trein, die te 10 uren van Amsterdrm vertrekt, te openen. Dit nog willende doen toen de trein reeds zeer nabij was, heeft de locomotief hem zoodanig getroffen dat hij plotseling dood is gebleven. Geen der in de wageps zich bevindende reizigers had iets van het ongeluk bespeurd.

— De Aartsbisschop van Parijs, Mgr. *Affré*, is laatstleden Zaturdag van 's Hertogenbosch naar Nijmegen en vervolgens naar Arnhem vertrokken, heeft in de beide steden de kerken en verdere merkwaardigheden bezigtigd, en daarna zijne reize naar Keulen voortgezet.

— Men verneemt uit Amsterdam, dat de pogingen, door bestuurderen van het instituut tot onderwijs van blinden aldaar, die als proeve een instituut voor volwassen blinden, op de Heerengracht, in het huis, bekend onder den naam *de Koning van Polen*, openden, met gewenschte gevolgen worden bekroond, aangezien de gelegenheid, den landgenooten aangeboden, om ook deze inrigting door geldelijke bijdragen te schragen, reeds door velen is behartigd en de beste uitzigten voor het vervolg aanbiedt.

— In de eergisteren avond door de Nederlandsche Handelmaatschappij te Rotterdam gehouden *Koffij*-veiling is dit product verkocht van 21½ tot 40½ cent; alles is verkocht, behalve 402 koopen die opgehouden zijn.

— De bevrachting der Nederlandsche Handelmaatschappij voor de geheele maand September bepaalt zich tot elf bodems, te weten: 5 voor Amsterdam, 5 voor Rotterdam en 1 voor Middelburg.

— Omtrent den brand eener hofstede onder Aardenburg, waarvan in ons vorig nommer melding is gemaakt, meldt de *Middelburgsche Courant* nader, dat dezelve niet door broeijend hooi of garst is ontstaan; de oorzaak was nog onbekend.

— Uit Leeuwarden schrijft men van den 30 Augustus:

„De heden alhier van *Koningswege* gehouden harddraverij is in de beste orde en tot algemeen genoegen afgeloopen. Twaalf der beroemdste harddravers, allen aan ingezetenen van de Provincie toebehorende, hebben naar den prijs gedongen, bestaande dit maal uit eene groote, kunstig bewerkte Zilveren Brood- of Soezemand, daartoe aangekocht op de onlangs plaats gehad hebbende Tentoonstelling van voorwerpen van Kunst en Nijverheid, door Friezen vervaardigd. De prijs werd behaald door het zwart kortstaart paard (*Emma*) van den heer *P. J. Pietersen* te Berlikum, bereden door den pikeur *A. S. Noorda* van Leeuwarden, na het laatst gekampt te hebben met het schimmel blesspaard (*Friso*) van den heer *W. H. Steenema* van Bolsward. Overheerlijk weder begunstigde dit zoo algemeen geliefd volksvermaak der Friezen, hetwelk eene groote menigte toeschouwers, uit alle oorden der provincie, had uitgelokt, en aan hetwelk door de tegenwoordigheid van den Heer Staatsraad, Gouverneur en Commissarissen uit de Collegiën van Heeren Gedeputeerde Staten en van Landbouw binnen de provincie mitsgaders van vele aanzienlijken, alle luister was bijgezet. De aanspraak, door den Heer Staatsraad Gouverneur bij het uitreiken van den prijs gehouden, waarbij Z. H. E. G. bovenal der goedgunstigheid van Zijne Majesteit gedacht, waaraan Deszelfs getrouwe Friezen dit jaarlijksche feest te danken hadden, werd met de levendigste geestdrift toegejuicht, onder het dikwerf herhaald geroep van Leve de Koning! terwijl ten besluite het gelield *Wilhelmus* werd aangeheven door het Muzijkkorps der Stedelijke Schutterij, hetwelk ter vervrolijking van dit feest steeds gaarne medewerkt, en ook vervolgens aan een aantal ingezetenen in den Stadstuin den avond aangenaam heeft doen doorbrengen.

„Op denzelfden dag, des morgens te half tien uur, is in de herberg het Rood Hert, in eene door de Heeren *F. K. de Vries en Zoon*, Boterkoopers te Grouw, afgehuurde kamer, een kastje opengebroken en daaruit gestolen de som van ƒ 2645,25. Ondanks alle aangewende moeite is men den dader nog niet op het spoor gekomen. De eigenaars hebben eene som van 100 Gld. uitgeloofd aan dengenen, die omtrent den schuldige voldoende inlichting kan geven."

193ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

9e Trekking, N°. 18379, een prijs van ƒ 1000.
10e —— Geene.
11e —— N°. 15975, een prijs van ƒ 1000.
12e —— Geene.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS, van gisteren (3 *September*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 61 negen zest., ½, ⅝; Nieuwe 3 pCt. 74¼, ½; ditto 5 pCt. 99 dert. zest.; Syndic. 4½ pCt. 99½, negen zest.; Handelmaats. 145¼, drie achtste; O. Indie 5 pCt. 100¼, 5/16; ditto 4 pCt. 95¾; Rijn Spoorw. 102½, ⅝; Ardoins 20 drie zest.; 3 pCt. 34; Portug. te Lond. 45⅝, 45; Oude Russen 108⅝, ¾; ditto 4 pCt. 91½; Braz. 84⅞; Columbia en Venezuela 10 dert. zest., ⅞.

DE HUISVRIEND;

Gemengde Lectuur voor Burgers in Stad en Land,

verzameld door *J. J. A. GOEVERNEUR.*

Van dit in de *Recensent*, *Letteroefeningen*, *Boekzaal* en meer andere Tijdschriften van dit jaar allergunstigst gerecenseerde Werk verschijnt jaarlijks een Deel van 26 vellen, waarvan om de veertien dagen een wordt afgeleverd. De prijs is per Deel ƒ 3-00, per post ƒ 3-60.

Van het 2de Deel voor 1844 is het 16de vel reeds uitgegeven. De Inteekenaren, welke van het 1ste Deel slechts vel 1—13 ontvangen hebben, kunnen vel 14—26 ingezonden bekomen à ƒ 1-50.

Men teekent in bij den Uitgever G. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, en verder alom.

Te BREDA, bij BROESR & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.